

Маріупольський
державний
університет

**ІННОВАЦІЇ
В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ, ПЕРСПЕКТИВИ, ШЛЯХИ ЗАГРОВАДЖЕННЯ У
ПРАКТИКУ**

**Збірник матеріалів
III Всеукраїнської науково-практичної конференції**

Київ - 2024

Інновації в дошкільній освіті: теорія, перспективи, шляхи запровадження у практику: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 березня 2024 року / за заг. ред. Ю.О.Демидова. Маріуполь: МДУ, 2024. 207 с.

Редакційна колегія:

Голова

– Микола ТРОФИМЕНКО, ректор МДУ, кандидат політичних наук, професор;

Заступник голови

– Олена БУЛАТОВА, перший проректор МДУ, доктор економічних наук, професор;

Члени оргкомітету:

– Юлія ДЕМИДОВА, завідувач кафедри дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент;

– Катерина КРУТІЙ, доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти;

– Ольга ФУНТИКОВА, доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти;

– Світлана МАКАРЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти;

– Оксана ПОПОВСЬКА, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти;

– Вікторія ЯЙЛЕНКО, старший викладач кафедри дошкільної освіти;

– Ірина ДЕСНОВА, в. о. завідувача кафедри практичної психології, кандидат педагогічних наук, доцент;

– Оксана ГОЛЮК, завідувач кафедри педагогіки та освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

Рекомендовано до друку Вченою радою психолого-педагогічного факультету
Маріупольського державного університету
(протокол № 10 від 28 березня 2024 року)

Статті публікуються в авторській редакції

© Колектив авторів, 2024

© Кафедра дошкільної освіти МДУ, 2024

3. Крутій К.Л., Деснова І. С. Ігрова діяльність, дитяче експериментування та STREAM – пріоритетні напрями дошкільної освіти в Україні та світі. Дошкільне виховання. № 5. 2022. С. 4-10 <https://journals.ua/reader/35359.html?list=2>

4. Крутій К. Л., Деснова І. С., Замелюк М. І. Самодіяльна гра дитини дошкільного віку: важливість єдиних термінологічних підходів. Академічні студії. Серія «педагогіка». 2022. № 1. С. 122-133. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.1.18>

5. Лякішева А., Мозоль В. Розвиток пізнавальних інтересів старших дошкільників як наукова проблема. Педагогічний часопис Волині. 2018. № 4(11). С. 33-38.

6. Суржанська В. А. Критерії, показники та рівні пізнавальної активності дітей дошкільного віку. Збірник наукових праць «Педагогічні науки». 2007. № 45. С. 188-193.

7. Товкач І. Є. Індивідуальні особливості пізнавальної активності старших дошкільників: автореф. дис. на здобуття наукового ступ. кандидата психол. наук. 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія. Київ: Інс-т психології імені ГС Костюка НАПН України. 2017. 25 с.

Зіньковська В.С.,

здобувачка 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітня програма «Початкова освіта»

Маріупольський державний університет, м. Київ

Науковий керівник:

Крутій К.Л.,

д. пед. наук, професорка,

професорка кафедри дошкільної освіти,

Маріупольський державний університет, м. Київ

РОЛЬ РОДИНИ В УСПІШНОМУ ІНКЛЮЗИВНОМУ НАВЧАННІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Вплив родини на розвиток дитини надзвичайно важливий, особливо коли йдеться про інклюзивне навчання дітей дошкільного віку. Родина є першим середовищем, де формуються цінності, навички і ставлення до довкілля (предметного, природного, соціального). Родину розглядаємо як соціальну групу, об'єднану родинними зв'язками (батьки, дідуся, бабусі, брати, сестри та ін.). В інклюзивному навчанні роль родини набуває ще більшого значення, оскільки члени родини є ключовим партнером у створенні середовища підтримки для розвитку дитини з особливими потребами.

Перш за все, родина має підтримувати та реалізовувати принципи інклюзивної освіти. Це означає відмову від стереотипів та уявлень про обмежені можливості дітей з особливими потребами і прийняття їх як рівноправних учасників освітнього процесу. Родина має бути готовою допомагати дитині у подоланні будь-яких перешкод та підтримувати її у різні способи.

Забезпечення успішного інклюзивного навчання дитини дошкільного віку потребує тісної співпраці між родиною та педагогічним персоналом закладу дошкільної освіти. Відкритість до спілкування та готовність до співпраці є

ключовими складниками цього партнерства, а розуміння та врахування індивідуальних особливостей та потреб кожної дитини є важливими елементами цієї співпраці, обміну інформацією про прогрес та досягнення дитини [1; 3].

Коли родина та педагогічний персонал встановлюють відкрите та довірче спілкування, це сприяє побудові ефективних стратегій навчання дитини з особливими потребами. Вихователі та спеціальні педагоги можуть отримати цінний досвід, ураховуючи потреби та інтереси дитини, її успіхи та досягнення в процесі навчання. З іншого боку, родина може бути активним учасником у створенні індивідуальних освітніх програм та плануванні діяльностей, які відповідають потребам їхньої дитини.

Обмін інформацією про прогрес та досягнення дитини є ключовим аспектом співпраці між родиною та педагогічним персоналом. Відкритість та чесність у взаємодії дозволяють забезпечити постійний моніторинг успіхів дитини та вчасно реагувати на будь-які труднощі чи проблеми, що можуть виникнути.

Родина також створює позитивну атмосферу, яка сприяє розвитку та самореалізації дитини. Це означає, що вона є відкритою до спілкування з дитиною, підтримує її інтереси та допомагає у формуванні навичок. Важливо, щоб у домашньому середовищі було встановлено позитивні стандарти поведінки, які допомагають дитині вирости впевненою та самодостатньою особистістю [3, с. 86; 4].

Крім того, родина має бути готовою до вирішення можливих труднощів та викликів, з якими може зіткнутися дитина в процесі навчання. Це можуть бути як навчальні проблеми, так і соціальні труднощі, з якими дитина може стикнутися в інклюзивному середовищі. Родина також співпрацює з педагогічним персоналом, щоб забезпечити необхідну підтримку та допомогу власній дитині для подолання цих перешкод.

Успішне інклюзивне навчання також передбачає активну участь родини в підтримці дитини у вирішенні її потреб і проблем. Родина може стати посередником між дитиною та закладом освіти, допомагаючи забезпечити необхідні ресурси та підтримку. Важливо, щоб родина була відкритою до співпраці з педагогічними працівниками та іншими учасниками освітнього процесу, щоб забезпечити найкращі умови для розвитку дитини.

Участь у батьківських зборах є важливим аспектом для родин, чії діти залучені до інклюзивного навчання, тому асистентом дитини може бути будь-хто з родини. Це може бути отримання інформації про освітню програму, особливості розвитку дитини та можливостей її індивідуального розвитку. Батьки можуть дізнатися про стратегії навчання та рекомендації для підтримки дитини вдома.

Відвідування занять разом з дитиною може бути корисним для родини, оскільки це дозволяє бачити, як відбувається процес навчання, і як вони можуть підтримати його вдома. Спостереження за дитиною під час занять дозволяє батькам краще зрозуміти її індивідуальні потреби та стратегії навчання.

Важливою складовою активної участі родини є співпраця з педагогами для розвитку індивідуальних програм навчання. Родина може працювати разом з педагогічним персоналом, щоб визначити потреби та цілі дитини, а також розробити індивідуалізовані підходи до навчання. Це можуть бути регулярні зустрічі для обговорення прогресу дитини та визначення стратегій підтримки [1; 2; 4].

Нарешті, підтримка дитини вдома також є важливим аспектом активної участі родини в освітньому процесі. Батьки можуть створити безпечне, комфортне та розвивальне середовище для навчання вдома, надаючи дитині можливість практикувати навички та надихати її до досягнення успіху.

Участь у тренінгах та семінарах з питань інклюзивного навчання також є гарним способом для родини отримати необхідні знання та інформацію про те, як ефективно підтримувати дитину з особливими потребами. Ці заходи можуть охоплювати теми, такі як-от: методи навчання дітей з різними видами особливостей, стратегії взаємодії з педагогічним персоналом та інші аспекти інклюзивної практики. Активна участь у спільноті батьків дітей з особливими потребами є важливим джерелом підтримки та досвіду для родини. Взаємодія з іншими батьками може допомогти розширити знання та навички, а також забезпечити підтримку та поради у складних ситуаціях. Ця спільнота може охоплювати як оф-лайн, так і он-лайн ресурси, такі як зустрічі, форуми, вебінари тощо [1, с. 310; 4].

Важливою частиною постійного навчання і самовдосконалення родини є відкритість до нових ідей і підходів у вихованні та навчанні дитини. Це може охоплювати готовність випробовувати нові стратегії та методи навчання, а також відкритість до спілкування зі спеціалістами й іншими батьками для обміну досвідом та практичними порадами.

Співпраця між родиною та педагогічним персоналом закладу дошкільної освіти є вирішальним елементом успішного інклюзивного навчання. Взаємодія між ними допомагає створити сприятливе середовище для розвитку дитини, де її потреби та особливості беруться до уваги. Родина може поділитися своїми спостереженнями та інсайтами щодо розвитку дитини, тоді як педагогічний персонал може надавати фахову підтримку та рекомендації.

Родина є першим і найважливішим середовищем для дитини, де вона вчиться, розвивається і формує свої цінності та уявлення про довкілля. У контексті інклюзивного навчання, підтримка родини є ще більш критичною, оскільки вона є ключовим чинником у створенні позитивного та підтримуючого оточення для успіху дитини [1; 3].

Отже, природній інстинкт батьків допомагає їм зрозуміти потреби своєї дитини, і це розуміння є важливим елементом у визначенні індивідуального підходу до навчання дитини з особливими потребами. Родина, яка виявляє любов, турботу та розуміння, надає дитині необхідну впевненість і підтримку для подолання будь-яких труднощів.

Любов та підтримка родини є підґрунтям успіху дитини в освітньому процесі і в житті загалом. Коли дитина відчуває, що її родина вірить у неї і

підтримує її, вона набуває впевненості та мотивації до досягнення власних цілей. Це стимулює її академічний та соціальний розвиток і робить її здатною до подолання будь-яких викликів, з якими вона може зіткнутися.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойко Н. Г. Роль вчителя, вихователя, батьків та індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку. Інноватика у вихованні. 2019. № 9. С. 308–314.
2. Горецька О. П. Психологічні особливості ставлення батьків до дітей з особливими потребами. // Освіта регіон. 2013. №2. С. 126–130.
3. Ковбасюк Т. В. Соціально-педагогічна підтримка батьків дітей з особливими освітніми потребами в закладах освіти // Нова педагогічна думка. 2020. № 3 (103). С. 85-88.
4. Bazyma N., Zdanevych L., Kruty K., Tsehelnik T., Popovych O., Ivanova V., Cherepania N. Formation of speech activity in older preschool children with autistic disorders formation of speech activity in older preschool children with autistic disorders / BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience. 2020. № 11. P.p. 107-121.

Золотько Г.А.,

спеціаліст I категорії, практичний психолог,
Дошкільний навчальний заклад № 34 «Вуглик»
відділу освіти Добропільської міської ради, м. Добропілля

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ КАЗКОТЕРАПІЇ В РОБОТІ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА ЗДО

Казкотерапія – це терапія осередком, незвичайною казковою атмосферою, де можуть проявитись унікальні можливості особистості, що направлена на врегулювання дитиною свого психоемоційного стану. В своїй практичній діяльності активно користуюся методом казкотерапії в діагностичній, профілактичній, корекційній, консультаційній, просвітницькій роботі, який забезпечує психологічний комфорт та сприяє гармонійному розвитку особистості.

Добираючи казковий матеріал, враховую проблеми, які є актуальними для дітей або можуть стати актуальними найближчим часом, сприяю визначенню відносин або станів дитини, про які вона не прагне говорити. Для діагностики наявних труднощів у дошкільнят застосовую такі прийоми:

- переписування казок - переписуючи і дописуючи авторські і народні казки дитина виділяє, що їй не подобається у сюжеті казки, сама добирає найбільш підходящий її душевному стану сюжет і знаходить ту можливість, яка дозволяє звільнитися від внутрішнього напруження;

- створення казок із заданим початком – цей процес дає змогу виявити внутрішні конфлікти та ускладнення. Дитина складає казку за поданою першою фразою. У цій першій фразі дорослий може надати інформацію про головних героїв і місце подій. У власній казці дитина висвітлює свою проблемну ситуацію і можливості її вирішення [2, 16].

Використовую наступну структуру казкодіагностичної процедури: